

AŠ MANAU

Numerio tema:

Partnerystės įstatymas

Naujienuų ištraukos ir ekspertų
komentarai – p. 2

Žinotini faktai – p. 15

Darbai su moksleiviais – p.17

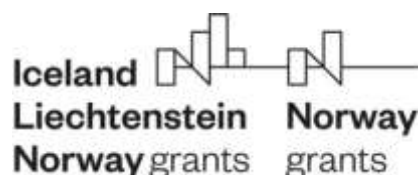
Naujienlaiškį rengia:

Numerio partneris:

Numerį remia:

Partnerystės įstatymas

Delfi: Parengtas Partnerystės įstatymas keis porų gyvenimą: be santuokos bus galima įtvirtinti bendrą gyvenimą, keisti pavardę, skirtis. Partnerystę būtų galima sudaryti civilinės metrikacijos įstaigose, o ją nutraukti, jei nėra vaikų, galėtų ir notaras. Politikai jau parengė (kol kas negalutinius) įstatymų projektus, kuriais siūloma nustatyti, kokias teises ir pareigas įgytų partneriai.

LRT: Tradicinių vertybių griūtis, amoralumas ir nenoras matyti „demonstravimosi“ - tokie argumentai prieš partnerystės įteisinimą pastarosiomis savaitėmis skamba Lietuvoje. Panašių argumentų kiek anksčiau, prieš septynerius metus, buvo galima išgirsti ir Estijoje. Tiesa, partnerystę estai įteisino, o baimių visuomenėje taip pat sumažėjo - žmonės pamatė, kad tauta neišnyko ir dangus nenugriuvo, sako LRT.lt kalbinti pašnekovai. Dvidešimt Europos Sąjungos valstybių tos pačios lyties ar skirtingų lyčių asmenų registruotos partnerystės santykius reguliuoja teisės aktais. Trylikoje ES valstybių tos pačios lyties poros turi teisę sudaryti santuoką. Lietuvoje tos pačios lyties porų santykiai nereglamentuojami jokių įstatymu.

LRT: „Daug Amerikos kompanijų klausinėja manęs apie pasiūlytą įstatymą, daug inovatyvių kompanijų Amerikoje ir Europoje ieško investicijoms tolerantiškos aplinkos - tai labai svarbus klausimas Lietuvai“, - apie partnerystės įstatymą LRT sako JAV ambasadorius Lietuvoje Robertas Gilchristas. Jo teigimu, nuo to labai priklauso Lietuvos įvaizdis pasaulyje.

Delfi: Pasiūlymais dėl Partnerystės įstatymo siunčiama aiški žinutė visiems įsibaiminusiems dėl vaikų, jų klausimai yra niekaip neliečiami, ir bus reglamentuojami taip pat, kaip ir iki šiol, sakė vienas iš projekto rengėjų, Laisvės partijos frakcijos narys Seime Tomas Vytautas Raskevičius.

LRT: Viešojoje erdvėje pasirodė informacija apie Partnerystės įstatymo projekto siūlymus. Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen sako, kad nėra gerai, kai „žali“ įstatymų projektai patenka viešumon, tačiau pabrėžė, kad šis įstatymas „padarytų dešimtis tūkstančių žmonių saugesniais ir laimingesniais, bet tuo pačiu neatimtų laimės iš kitų“.

Delfi: Viešojoje erdvėje pasirodžius informacijai, kad iš esmės jau parengtas Partnerystės įstatymo projektas, vienas iš Seimo pirmininkės pavaduotojų, konservatorių atstovas Paulius Saudargas teigia, kad šio nemažas aistras visuomenėje keliančio įstatymo likimas dar nėra aiškus. Krikdeminio konservatorių sparno lyderio teigimu, Partnerystės įstatymo projekto nuostatos, kurias antradienį paviešino portalas Delfi, kuria tradicinėms šeimoms pavojingą kultūrą, todėl, anot politiko, neturėtų susilaukti Seimo palaikymo.

manoteises.lt: Šis įstatymas - pačios valstybės suformuoto lūkesčio išpildymas: dar 2001 m. įsigaliojusiame LR civiliniame kodekse buvo numatytas partnerystės institutas. Jame įtvirtintos teisės normos turėjo įsigalioti iki 2002 metų, priėmus specialų įstatymą. Tačiau 20 metų įstatymas priimtas nebuvo ir joks teisės aktas nereglementavo bendro asmenų gyvenimo nesudarius santuokos. 2020 m. Lietuvoje gyveno daugiau 600 000 niekada santuokos nesudariusių suaugusių asmenų. Akivaizdu, kad didelė dalis sukūrė šeimas ne santuokos pagrindu.

Alfa: Seimo opozicijos lyderis, valstiečių atstovas Saulius Skvernelis sako, kad rengiamas partnerystės įstatymas iš esmės įteisintų vienalyčių šeimą. „Jokio skirtumo tarp santuokos ir ten tų įstatymo normų nėra, galbūt viena, kad skirtinga galimybė išsiskirti, paprastesnė yra, ir apie įvaikinimą nekalbama, - „Žinių radijui“ penktadienį sakė parlamentarai.“

Delfi: Seimo Lietuvos valstiečių žaliųjų sąjungos frakcijos narys, buvęs sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga išsakė savo poziciją LGBT santuokų ir lyties keitimų klausimais. „Mokyklose jau pasakojama, kad normalu nebūti apsisprendus dėl savo lyties. Manau normalu turėti įvairių klausimų, bet daugumai toks klausimas iki ultraliberalizmo net nekildavo. Absoliuti dauguma žinojo kokios jie lyties. Ultraliberalai mano, kad to nepakanka. Jie mano, kad reikia sudaryti galimybes net nesulaukus pilnametystės lytį pasikeisti. Tiesiog nuostabu. Lyties pakeisti neįmanoma, nes ji užkoduota mūsų genuose, jei jau kalbame apie biologinę lytį. Ją keisti, tai reiškia sunkiai žaloti kūną operacijomis ar itin agresyviomis hormonų dozėmis“, - pareiškė A. Veryga.

Delfi: Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) pirmininkui Ramūnui Karbauskui pranešus, kad partija dalyvaus „Didžiajame šeimos gynimo marše“, tokiu sprendimu patenkinti ne visi valstiečiai.

LRT: Daugiau nei šimtas psichologų ir psichoterapeutų ragina įteisinti tos pačios lyties partnerystes. Specialistai atviru laišku kreipėsi į valstybės vadovus ir Seimo narius, teigdami, kad toks žingsnis pagerintų LGBT bendruomenės psichikos sveikatą bei visos visuomenės saugumą, teigiama Lietuvos žmogaus teisių centro pranešime žiniasklaidai.

Lrt.lt Vilniaus universiteto (VU) Filosofijos fakulteto docentė dr. Asta Adler išskiria, kad šiuo metu paaugliai dažniau susiduria su lyties tapatumo ir seksualinio tapatumo paieškomis. Jos teigimu, labai svarbi paauglystės užduotis - kurti savo tapatumą, kelti klausimus, ką reiškia būti savimi. „Tikriausiai saugumas sukuria tą situaciją, kad gali save tyrinėti, tai leidžia kvestionuoti, koks esu, ar noriu būti moterimi, ar vyru, kodėl tai turi būti nulemta, norėčiau turėti pasirinkimo laisvę... Šių klausimų atsiranda vis daugiau“, - sako A. Adler.

LRT: Daugiau nei 150 žmogaus teisių ir jaunimo organizacijų kreipėsi į valstybės vadovus, ragindami priimti partnerystės įstatymą. Anot jų, toks įstatymas ne tik seniai pribrendęs, bet ir padės apsaugoti pažeidžiamiausius visuomenės narius, rašoma bendrame pranešime žiniasklaidai.

Bernardinai: „Dievas myli jūsų vaikus tokius, kokie jie yra. O Bažnyčia juos myli, nes jie yra Dievo vaikai.“ Tokius popiežiaus Pranciškaus žodžius kitą dieną po rugsėjo 16-ąją vykusios bendrosios audiencijos Vatikane kartojo viso pasaulio spauda. Šis komentaras buvo skirtas maždaug 40 italų tėvų ir motinų, auginančių LGBT vaikus, su kuriais po audiencijos popiežius susitiko privačiai. Grupė atstovavo vienai iš daugelio asociacijų Italijoje Tenda di Gionata, kuri telkia, informuoja ir formuoja LGBT krikščionis, jų šeimų narius bei sielovados darbuotojus.

LRT: „Homoseksualūs žmonės turi teisę turėti šeimą. Jie yra Dievo vaikai. Mums tik reikia turėti civilinės sąjungos įstatymą, kad jų santykiai būtų įteisinti“, - taip popiežius kalbėjo filmuojant dokumentinį filmą „Francesco“. Jis taip pat teigė, kad žada kreiptis į atitinkamas institucijas dėl įstatymo, kuris leistų tos pačios lyties asmenims kurti šeimas. Būdamas Buenos Airių arkivyskupu Pranciškus palaikė homoseksualių porų civilines sąjungas kaip alternatyvą tos pačios lyties asmenų santuokoms. Tačiau būdamas popiežiumi jis niekada nėra viešai pasisakęs už tos pačios lyties asmenų civilines sąjungas.

Delfi: Vilniaus Bernardinų parapijoje tyliai ir ramiai jau ne pirmus metus veikia seksualinių mažumų (LGBT) atstovus ir jų tėvus vienijanti grupelė. Jai vadovaujantis brolis pranciškonas Evaldas Darulis teigė, kad kunigas, kaip gailėstingoji Dievo veidrodis, ir bažnyčia turi būti atvira kiekvienam žmogui, koks jis bebūtų, o meilė nėra nuodėmė.

LRT: Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis: „Jau tikriausiai niekam nekyla klausimų, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga yra bene vienintelė partija, turinti frakciją Seime, kuri aiškiai ir nedviprasmiškai pasisako už tradicinę šeimą. Mūsų pareiga rūpintis, kad ji būtų valstybės pamatas, puoselėjamas ne kaip kažkoks nykstantis dalykas, o kaip dominuojantis ir tuo garantuojantis valstybės ateitį bei išlikimą. Manau, kad visi matėte, kaip per praėjusius ketverius metus dėjome pastangas, kad šeimoms būtų kuo palankesnės sąlygos gyventi ir kurti savo ateitį Lietuvoje. Todėl tęsdami šią savo kryptį, kurią laikome mūsų politikos ašimi, mes nepritarsime liberalios valdžios stumiamam Partnerystės įstatymui.“

Lrytas: Gegužės 15 dieną organizuojamas protesto žygis, pasak jo iniciatorių, prasidės visoje šalyje. Protesto akcijos organizatoriai tvirtina tokiu būdu siekiantys apsaugoti tradicinę šeimos - vyro ir moters - sąjungą. „Jeigu valdžia negirdi 330 000 žmonių balsų - jai tikrai teks išklausti visos Lietuvos balsą. Mes pasistengsime, kad ji tai išgirstų ir pamatytų“, - teigiama mitingo aprašyme.

LRT: Gegužės 13 d. Seimo posėdžių salėje prasidėjo audringais ginčiais. Seimo nariai „kibo“ vienas kitam į atlapus dėl rezoliucijos, kuria politikai sakė ginantys tradicinę šeimą, bei savaitgalį planuojamo „Didžiojo šeimų gynimo maršo“. Ginčai Seimo salėje prasidėjo po to, kai Darbo partijos atstovė leva Kačinskaitė-Urbonienė paprašė į posėdžio darbotvarkę įtraukti jos rengtą rezoliuciją „Dėl tradicinės šeimos stiprinimo“.

Verslo žinios: Prezidentūros užsakymu balandį atliktoje visuomenės nuomonės apklausoje gyventojų buvo klausama apie vakcinaciją nuo COVID-19, karantiną, mokesťines priemones bei vidaus ir užsienio politikos klausimus. Kaip BNS anksčiau informavo prezidento patarėjas Ridas Jasiulionis, visuomenės nuomonės apklausos yra „vienas iš šaltinių Prezidentui sužinoti žmonių nuomonę aktualiais šalies politinės darbotvarkės klausimais“.

Delfi: Prezidento kanceliarijos užsakymu „Vilmorus“ atlikta apklausa parodė, kad 70 procentų apklaustųjų nepitaria partnerystės įstatymo priėmimui.

LRT: 30 proc. Lietuvos gyventojų pritaria Partnerystės įstatymui, kuriuo būtų sudaromos galimybės įteisinti santykius ir tos pačios lyties asmenų poroms. Įstatymui nepritarė 65 proc. gyventojų. Tokius duomenis parodė LRT užsakymu atlikta apklausa. Kaip pažymi LRT.lt pašnekovė, Lietuva ilgą laiką gyveno nesaugumo sąlygomis, todėl lengviau išmainome žmogaus teisių diskursą, palaikome tvirtos rankos politiką.

Laisvės TV: Nors skirtingų apklausų rezultatai skiriasi, tačiau aiški tendencija - didžioji dalis Lietuvos gyventojų nepritaria Partnerystės įstatymui, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas nesusituokusiems asmenims įteisinti savo santykius ne santuokos forma bei užtikrinti teisinį pripažinimą. Pagrindiniu diskusijų objektu Partnerystės įstatyme tapo galimybė savo santykius įteisinti tos pačios lyties poroms. Palaikantys įstatymą dalijasi užsienio valstybių praktika ir ragina žengti į priekį. Pasisakantys prieš - mato grėsmę tradicinei šeimai. Ar Lietuva jau pribrendo Partnerystės įstatymui? Ar įteisinus tos pačios lyties partnerystę kyla reali grėsmė šeimos vertybėms? Diskusijoje dalyvauja: Seimo narys Tomas Vytautas Raskevičius; Lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė; Nacionalinio susivienijimo vicepirmininkas Vytautas Sinica;

Laisvės TV: Kas yra „Didžiojo šeimų ginimo maršo“ organizatoriai?

Delfi: Gegužės 15 d. įvyko „Didysis Šeimos gynimo maršas“ renginyje dalyvavo apie 10 tūkst. žmonių. Maršo metu ant scenos kalbėjo įvairūs aktyvistai, kurie ragino ginti tradicinę šeimą, priešintis Stambulo konvencijos ratifikavimui, saugoti vyro ir moters kuriamą šeimą. Renginio dalyviai taip pat buvo viešai paraginti atvykti prie Seimo, kai parlamente bus svarstomas partnerystės instituto įteisinimas.

LRT: Didžiojo šeimų maršo metu sveikinimą išplatino šalies prezidentas Gitanas Nausėda. Anot jo, šeimos labai dar padarėme per mažai. Mes privalome teisiškai sureguliuoti vienos lyties asmenų bendro gyvenimo klausimus, gerbiant jų teisę gauti informaciją apie partnerio sveikatos būklę, teisę į paveldėjimą, kitus svarbius klausimus. Tačiau tai turi būti daroma laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio, kuriame teigiama, kad šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas, o santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu. Kaip Lietuvos Respublikos prezidentas, pasinaudosiu savo galiomis, kad taip ir būtų“, - tvirtino G. Nausėda.

„Didysis šeimų gynimo maršas“ / E. Blaževič/LRT nuotr.

EKSPERTO KOMENTARAS

Jūratė Juškaitė

*Lietuvos žmogaus teisių centro
komunikacijos vadovė*

Tos pačios lyties poros - mažiausia problema susituokusiems žmonėms

Lietuvoje pražygiavo Didysis šeimos maršas. Manoma, kad Vingio parke Vilniuje susirinko apie 10 000 dalyvių. Toks žmonių skaičius pranoko organizatorių lūkesčius, tačiau vargiai prisidėjo prie deklaruoto tikslo - tradicine vadinamos šeimos stiprinimo Lietuvoje.

Šeimos maršo idėja paradoksali: susibūrimas sukvieta didelį skaičių žmonių ir, matyt, turėjo galimybę pateikti kritikos valstybės šeimos politikai: statistika rodo, kad daugiavaikės šeimos, vieniši tėvai ir toliau laviruoja ties skurdo riba. Taip pat žinoma, kad moderniose, pasiturinčiose valstybėse (kokia po truputį tampa Lietuva) gimstamumą didina kokybiškos paslaugos - darželiai, prieinamas vaikų užimtumas, galimybė derinti šeimą ir darbą bei kt.

Tačiau maršas pasirinko neformuluoti konkrečių, šeimos politikos skaudulius galinčių atliepti reikalavimų: priešingai, maršas ir maršo organizatoriai atrodė įsitikinę, kad mažesnis valstybės įsipareigojimas ginti moteris nuo smurto (neratifikuojant Stambulo konvencijos) bei partnerystės įstatymo stabdymas sustiprins vyro ir moters santuoka grįstą šeimą.

Ši prielaida, kuri sieja grėsmę tradicinei santuokai su tos pačios lyties šeimų teisių užtikrinimu - problema-tiška. Tokiame pasaulėvaizdyje teisės, laisvės ir pareigos suprantamos lyg koks pyragas: priėmus partnerystės įstatymą, to pyrago liktų mažiau, nes dalį teisių tektų atriukti ir tos pačios lyties šeimoms.

Tokia prieiga tikintys žmonės yra pasmerkti dalyvauti nuolatinėje kovoje, kurioje „kitoms“ visuomenės grupėms priskiriami žmonės kelia pavojų bei nesaugumą. Tačiau tokioje kovoje nesaugiai jaučiasi ne tik mažumos, bet ir daugumai priklausantys asmenys: jie taip pat nuolat turi įrodinėti savo „normalumą“ bei atitikimą keliamiems reikalavimais. Klasikinis to pavyzdys - maršo dalyvių grupėse ir diskusijos matytas ne vienas ginčas apie tai, ar vieniši, išsiskyrę asmenys gali pretenduoti į šeimos statusą? Ar pakanka turėti vieną vaiką, kad galima būtų pretenduoti į „normalios“ statusą? Daliai žmonių atrodė, kad tik tie, kuri turi tris vaikus ir daugiau, gali vadintis tikra šeima.

Tačiau mažėjančio arba visai atimamo pyrago įvaizdis vargiai atitinka realią situaciją: tai greičiau - mobilizacinis vaizdinys, skirtas išgąsdinti, sukelti grėsmę ir pristatyti gelbėtojus, kurie užtikrins, kad apokalipsė neištiks, jei tik, žinoma, gelbėtojai gaus palaikymo (geriausia Seimo, bet tinka ir kitų rinkimų metu).

Sąžiningai žvelgiant į partnerystės įstatymą, akivaizdu, kad priėmus šį klausimą sprendžiantį įstatymą, vyro ir moters santuoka grindžiamos šeimos statusas niekaip nesikeistų: teisių ir pareigų nei padaugėtų, nei pamažėtų. Įstatymas padėtų tiems, kurie nėra sudarę arba negali sudaryti santuokos. Statistikos departamento duomenys rodo, kad šiuo metu Lietuvoje gyvena per 600 000 niekada nesituokusių asmenų. Akivaizdu, kad nemaža dalis jų gyvena tiek skirtingos, tiek tos pačios lyties partnerystėje.

Pajuokaujant galima pasakyti, kad net ir tose valstybėse, kuriose tos pačios lyties poros turi panašias ar tokias pat teises kaip ir skirtingų lyčių poros, vadinamosios vaivorykštės šeimos neprotestuotų ir neragina siaurinti heteroseksualių šeimų teisių. Tad tos pačios lyties šeimos - mažiausia problema susituokusiems žmonėms.

ATGARSIAI FEISBUKE

Like + Follow Message ...

Margarita Jankauskaitė
Lyčių lygybės ekspertė
2021-04-29

Ką beišvedžiotų oponentai, partnerystės įstatymas svarbus tiek vienalytėms, tiek heteroseksualioms poroms. Pastarųjų santykių kontekste jis padėtų apsaugoti silpnesniojo partnerio (dažniausiai moterų) teises: neapmokamas darbas privalo būti pripažintas kaip indelis į bendrą šeimos gerovę, nesvarbu, atliekamas santuokos ar partnerystės kontekste.

Ričardas Savukynas
Visuomenininkas
2021-04-30

Apie tradicines šeimas.

Niekur jos nedings ir niekas jų nenaikina ir nenaikins.

Ką daro visokių maršų organizuotojai - tai MELUOJA apie tai, kad kažkas nori ar ruošiasi naikinti, ar kelia kažkokį pavojų ar panašiai tradicinėms šeimoms.

Įsivaizduokite, kad kaimynas stotasi namą. Ar tai reiškia, kad dėl to jis nugriaus jūsų namą? Aišku, kad ne.

Įsivaizduokite, kad kokie nors gėjai ar lesbietės patyliukais kuriasi sau šeimą. Ar nuo to jūsų tradicinė šeima bus kaip nors pažeista? Nugri akivaizdu, kad ne.

Nėra jokio tokio mechanizmo, kad gėjų ar lesbiečių šeimos kažkaip pažeistų heteroseksualų šeimas, nes tiesiog nėra kaip, nėra per kur ir nu tiesiog nėra.

Taigi, ką daro visokie iš šabakštynų išlindę pusgalviai sociopatai, vagys, kyšininkai, narcizai, bandantys iškilti į politiką ar vėl į ją sugrįžti? Ogi tiesiog MELUOJA, norėdami įbauginti kažką, kad įbauginti žmonės patikėtų jų melais.

Kai žmonės patiki melagingomis baimėmis, jie nori apsaugoti nuo tų baimę keliančių dalykų, netgi jei tų dalykų nėra. O tiems melagiams politikieriams tai labai patogiu - kadangi pavojaus išties nėra, tai netgi nereikia nieko daryti.

Politikieriams melagiams pakanka tiesiog skelbti, kad jie čia kovoja, saugo nuo kažkokio baisaus pavojaus, o pavojus - išgalvotas ir sumeluotas.

Niekas jokių tradicinių šeimų nenaikina, negali naikinti, nesiruošia ir tai tiesiog iš principo tiek neįmanoma, kad apie tą net kalbėti absurdiška.

Patys pagalvokit - kaip kokie nors politikai iš principo galėtų sunaikinti šeimą? Absurdas tiesiog, nesąmonė. Tokia pat nesąmonė, kaip karvės danguje.

Tradicinių šeimų naikinimas - toksai pats absurdas, kaip plokščios Žemės teorija, 5G psichotroniniai minčių perdavimo tinklai, mikročipsai vakcinose, ufonautai reptilijanai Seimo požemiuose ir panašiai.

Žmonės, kurie šitas klaidingas teorijas platina - beje, irgi didele dalimi tie patys.

Nėra realaus pavojaus tradicinei šeimai. Yra tikrai realus pavojus žmonėms, kurį kelia apsimelavę politikieriai, bet kokia kaina, bet kokiais įžūliausiais melais bandantys gauti sau populiarumą.

Andrius Navickas
Seimo narys
2021-05-04

TAIP, AŠ PALAIKAU PARTNERYSTĖS ĮSTATYMO PRIĖMIMĄ

I. Gaila, kad, kaip rodo Prezidento užsakyta apklausa, didesnė dalis visuomenės yra įbauginta ir, panašu, lyčiai neutralios partnerystės įteisinimą priima kaip problemą, o ne sprendimą. Kita vertus, žmogaus teisių klausimai niekada nėra populiarūs, o visų mažumų apsauga ir dėmesys kiekvienam žmogui yra brandžios demokratinės visuomenės bruožas. Todėl svarbu turėti drąsos priimti partnerystės įstatymą. Ne todėl, kad to nori Laisvės partija, bet todėl, kad tai teisinga ir atitinka bendro gėrio principą.

II. Partnerystės įstatymas niekaip nėra susijęs su teologiniu homoseksualumo traktavimu. Šis įstatymas niekaip neįpareigoja keisti žmonės savo religines pažiūras. Taip pat juo niekaip nekeičiama nei bažnytinės, nei civilinės santuokos sampratos. Bažnyčios vidaus reikalas, kaip traktuojama santuoka, o civilinę santuoką Lietuvoje reglamentuoja Konstitucija.

III. Lietuviškas įstatymo projektas didesne dalimi remiasi Vokietijos patirtimi. Vokietijoje egzistuoja Gyvenimo partnerystės įstatymas. Jis niekaip nesuardė vokiečių šeimų ar nesugriovė šios valstybės.

IV. Lyčiai neutralios partnerystės įstatymas reglamentuoja dviejų asmenų santykius ir niekaip neišplečia jų teisių vaikų atžvilgiu. Jame nėra numatyta nei speciali įvaikinimo galimybė, nėra ir pretenzijos, kad partnerystės įteisinimas yra tas pats, kas santuokos sudarymas.

V. Per viešą diskusiją Teisės ir teisėtvarkos komitete buvo aiškiai pasakyta, kad ūkinių sąjungų įstatymas, kuris kurį laiką buvo pristatomas kaip alternatyva ar kompromisas partnerystei, negali kompensuoti partnerystės įstatymo ir esą net nėra tikra alternatyva.

VI. Partnerystės įstatymas skirtas tiek skirtingų, tiek tos pačios lyties asmenų sąjungoms. Abiem atvejais jis suteiks santykiams saugumą, didesnę apibrėžtumą, įteisins aiškias pareigas ir teises.

VII. Asmeninis argumentas: esu tvirtai įsitikinęs, kad partnerystė nėra žmonių, kurie negali sudaryti sąjungos (kalbu pirmiausia apie tos paties lyties partnerius) įnoris, tačiau saugesnis, oresnis gyvenimo užtikrinimas. Tai labai svarbus žingsnis, įtvirtinant jų žmogaus teises. Mano įsitikinimu, kiekvienas krikščionis Lietuvoje turėtų siekti tokios visuomenės, kurioje kiekvienas asmuo jaučiasi saugus ir nėra nei diskriminuojamas, nei stigmatizuojamas.

[Lionginas Virbalas](#)
Kauno arkivyskupas
2021-03-21

Šiomis dienomis girdime daug ginčų, kaltinimų, daug aistrų ir nuoskaudų.

Pasisakymų triukšme turbūt labiausiai reikia atjausti tuos žmones, kurie išgyvena savo homoseksualų polinkį ar savo kitoniskumą. Atrodo, kad jie iš niekur nesulaukia autentiško palaikymo. Skirtingo ar neapibrėžto lytiškumo ideologijos propaguotojai, klausę ar neklausę kitų, prisistato atstovaujantys visus. Tada daugiau įtakos, daugiau paramos, daugiau lėšų - argi tai paslaptis? Suprantama, kad homoseksualius polinkius turintys žmonės kenčia nuo visų, tarp jų ir katalikų, kurie nepritardami veiksmui pasirodo negailestingi pačiam žmogui, kurie smerkia nepriimtinos ideologijos piršimą (žinoma, ir tokią nepagarbą visuomenei, kaip gašlumo ar apatinių drabužių demonstravimas paraduose), priskirdami tai visiems skirtingos lytinės orientacijos žmonėms.

Manau, kad dauguma žmonių jausdami homoseksualius polinkius jautriai išgyvena savo kančią ir savo meilę, nesupratimą ir pasmerkimą, savo laisvę ir ribotumą. Nepaisant lyties, orientacijos, rasės, tautybės, nepaisant visų mūsų skirtumų esame vienodai svarbūs žmonės. Nė vienas neturime daugiau ar mažiau to, kas mus daro žmonėmis. Todėl priimu kiekvieną kaip savo brolį ir seserį.

Nė kiek neabejoju, kad šeima kyla iš vyro ir moters santuokos. Yra daug kitų žmogiškų ryšių: draugai, bičiuliai, kolegos, bendramoksliai, partneriai, gyvenantys kartu, bet šeima yra išskirtinis ir nepakeičiamas ryšys. Gerbiu kiekvieną žmogų ir du vienos lyties žmonės turi teisę sulaukti tinkamos pagalbos, bet tai iš esmės skiriasi nuo vyro ir moters sudarytos šeimos.

Taip pat nesutiksiu, kad prigimtis nieko nereiškia. Gyvendami galime prisiimti įvairiausių vaidmenis, gerus ir blogus, mus gali daug kas įtakoti, bet to, ką atsinešame gimdami, neįmanoma paneigti. Popiežius Pranciškus apaštališkame paraginiame „Amoris laetitia“ rašo: „Viena yra suprasti, kad žmogus silpnas, o gyvenimas sudėtingas, kita - priimti ideologiją, siekiančią į dvi dalis padaryti neperskiriamus tikrovės aspektus“, paneigti „vyro ir moters prigimtinių skirtingumą bei abipusiškumą“.

Turiu savo nuomonę - ją išsakysiu ir ginsiu. Tai mano sąžinės laisvė, mano pilietinė teisė. Kiti gali mano įsitikinimus laikyti neteisingus - kalbėkimės, juk esame demokratinės visuomenės nariai, kurioje skirtinga nuomonė negali būti iš anksto užčiaupta. Ir be abejo, man skaudu, kai iš manęs tyčiojasi. Lygiai kaip skaudu, kai tyčiojasi iš kitų, ir tų, kurių nuomonei aš nepritariu. Todėl esu pasiruošęs palaikyti kenčiantį, išjuoktą, užsipultą žmogų net ir be „je suis N.“ rėmelio Facebook'o paskyroje.

Norėčiau, kad nesutinkantys su manimi, man prieštaraujantys nepasijustų mano užgauti ar pažeminti (jei jie kitojią nuomonę jau savaime laiko užgavimu, tada, aišku, nieko nepadarysi). Būtų gera, jei po susitikimo - tegul ir per užrašytą žodį - priešiskumas vienu kitiems bent jau nedidėtų.

Esu tikras, kad Evangelija ir Jėzus, kurį išpažįstu, nėra nė prieš vieną žmogų, o tik už tiesą ir tam, kad padėtų išsilaisvinti iš blogio veikiančio žmoguje. Atėjęs šaukti „ne teisiųjų, bet nusidėjėlių“, Jėzus nenustatė jokios ribos, už kurios jau nebeieškotų žmogaus.

EKSPERTO KOMENTARAS

dr. Ieva Petronytė-Urbonavičienė

*Vilniaus universiteto Tarptautinių
santykių ir politikos mokslų dėstytoja ir
Pilietinės visuomenės instituto direktorė*

Visuomenės nuomonė apie vienos lyties asmenų partnerystę

Seime šį pavasarį planuojamas svarstyti partnerystės įstatymas, dar nepasiekęs Seimo salės, jau kelia daug aistrų mūsų visuomenėje. Labiausiai - tos pačios lyties asmenų porų teisių aspektu. Viešojoje erdvėje diskusija dėl įstatymo įpinama į platesnį, požiūrio į homoseksualumą kaip tokį, kontekstą, ir atitinkamai suskirsto visuomenę (ar išryškina jau egzistuojantį jos susiskirstymą) į atskiras, priešiškas stovyklas. Nenuostabu, mat tokie su moraliniais įsitikinimais

susiję klausimai neretai ir tampa didžiausius nesutarimus keliančiomis bei labiausiai visuomenės skaldančiomis skirtimis. Naujausi tyrimai taip pat rodo, jog vertybinė moralinio liberalumo-konservatyvumo skirtis ryškėja ir Lietuvos rinkimuose.

Į tas pačias viešąsias diskusijas papildomo kuro šliūkštelėjo ir pasirodę reprezentatyvių visuomenės apklausų rezultatai. Paskutiniųjų duomenimis (pavyzdžiui, 2021 m. balandžio mėn. Prezidentūros užsakymu „Vilmorus“ atliktosios), didžioji dalis - 70 proc. respondentų - Partnerystės įstatymo priėmimui nepritarė (55 proc. itin kategoriškai, teigdami, jog „tikrai ne“), 20 proc. - pritarė, o 10 proc. šiuo klausimu nuomonės neturi. Tokie apklausos rezultatai rodo, jog mūsų visuomenė minėtuoju klausimu mąsto konservatyviai. Kita vertus, žvelgiant į ilgesnį laiką atliekamų apklausų duomenis matyti, jog šis konservatyvumas bėgant laikui mažėja. Pavyzdžiui, 2013-2019 m. Lietuvos notarų rūmų užsakymu atliktų apklausų rezultatai rodo, kad kasmet mažėjo nusiteikusių prieš vienos lyties partnerystę (nuo 79 proc. 2013-aisiais iki 66 proc. 2019-aisiais), bei augo tokią partnerystę palaikančiųjų dalis (nuo 7 iki 13 proc. atitinkamai). Tuo metu Europos vertybių tyrimo rezultatai, suteikiantys lyginamąją perspektyvą nuo pat 1990-ųjų, taip pat leidžia kalbėti apie Lietuvos visuomenės „švelnėjantį konservatyvumą“ bei „mažiau griežtą smerkimą“ su asmeniniu gyvenimu susijusių moralinių nuostatų atžvilgiu, įskaitant ir homoseksualumą. Žvelgiant į Europos kontekstą - šiomis savo vyraujančiomis nuostatomis esame panašūs į kitas Vidurio ir Rytų Europos valstybes tokias kaip Rusija, Estija, Latvija ar Lenkija ir gerokai skiriamės nuo liberalesnių Šiaurės Europos šalių - Švedijos, Danijos, Suomijos ar Norvegijos.

Tačiau kokia visuomenės nuomonės apklausų reikšmė politiniame procese? Svarstant apie tai, verta paminėti porą aspektų. Pirma, tinkamai atliktos reprezentatyvios apklausos aiškiai signalizuoja visuomenės prioritetus ir dominuojančias nuostatas konkrečiu klausimu (ir konkrečiu užklausimu) konkrečiu laiku. Tačiau, antra, nors atstovaujamoje demokratijoje politikai turi atsižvelgti į visuomenės nuomonę, tačiau tą nuomonę prilyginti ir remtis vien apklausų rezultatais valdant šalį - taip pat gana pavojinga. Neretai „vieno klausimo“ apklausoms trūksta platesniems tyrimams būdingo išsamumo ir vienas klausimas interpretuojamas plačiau nei derėtų. Apklausos taip pat žymi nuomonę, kuri, tikėtina, galėtų keistis, jei aptariamam klausimui apklaustieji turėtų daugiau informacijos ar būtų klausimą plačiau apsvaistę, įsiklausę į oponentų argumentus, kritiškiau įvertinę savo išankstines prielaidas. O būtent tokiems platesniems apsvaistymams, argumentų iškėlimui, pristatymui, nesusipratimų išsprendimui ir turėtų būti skirta politikos erdvė. Tad politiniams lyderiams tenka atsakomybė veikti visuomenės vardu, tačiau ne technokratiškai įforminant apklausų rezultatuose atsispindinčią daugumos valią, bet su visuomene kartu svarstant, atsižvelgiant į demokratines vertybes ir apsisprendžiant.

#Didysi šeimos gynimo maršas

Apie ką bus savaitgalį vyksiantis „Didysis šeimos gynimo maršas“?

Sociologiniu požiūriu maršas tik menka dalimi bus apie šeimą. Tiksliau jį apibūdintų pavadinimas „Didysis tautos emocinės iškrovos maršas“.

Maršo esmė - „atpirkimo ožio“ suradimas, pracūzų filosofo ir istoriko René Girard prasme. kažkas turi būti kaltas dėl viso blogio Lietuvoje. „Leftistai, genderistai“ puikiai tinka šiam vaidmeniui.

Kodėl Lietuvoje tiek daug skurdo - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl Lietuvoje tokia didelė nelygybė - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl Lietuvoje tiek daug ciniško, įteisinto išnaudojimo - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl Lietuvoje tiek daug vienišų senukų - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl tiek daug Lietuvos gyventojų išemigravo - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl Lietuvos gyventojai tokie nelaimingi - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Kodėl Lietuvoje tiek daug savižudybių - nes „leftistai, genderistai“ sugriovė tradicinę šeimą.

Vilniaus prestižiniuose rajonuose teks ilgai pavargti, kad surastumėte plakatus, kviečiančius į šį maršą, tačiau Nemenčinėje kiekvieno sovietinės statybos daugiabučio durys šviečia iš tolo tokiu kvietimu. Lengviausiai aptiksite kvietimus į maršą ten, kur gyvena nusivylimai, pyktis ir vienoks ar kitoks vieno ar kito nepriteklius.

leškantiems tematiškai tinkančių šiam savaitgaliui skaitinių, noriu parekomenduoti sociologo Artūro Tereškino knygą „Bjaurūs jausmai“.

Dovydas Skarolskis

2021-04-22 d

Apžvalgininkas

Įrašas sutrumpintas

Ką tik baigiau nuosekliai klausyti garsų 71 minutės trukmės video (red. galima rasti [video](#) Youtube kanale) apie tai, kaip strateguojamas Šeimų maršas. Tai yra labai, labai, labai įspūdingas reginys, bet lygiai tiek pat ir beprasmiška - tai paskaitykit, ką pamačiau, kad patiems nereiktų deginti laiko. Sutrumpintai galiu visą tai, ką mačiau, apibūdinti tik Slavoj Žižek mėgstamu posakiu „O mein Gott“.

Pradėsiu nuo vyšnios ant torto: Šitas mano bendraamžis video iškarpoje, kuris tiesmukai sako, kad renginys yra ne apie šeimą, bet apie subūrimą visų, kurie nekenčia gėjų, netiki karantino ribojimais ir t.t. yra ne kas kitas, bet Dobilas Sinkevičius, kurį galime prisiminti kaip vaikina, kuris pusnuogis pasirodo iš už Petro Gražulio nugaros (<https://www.delfi.lt/.../remigijus-zemaitaitis-teigia...>). Tikrai tas žmogus, kuris turėtų provokuoti „kad kažkoks gėjus kažką išprievartautų“.

Peržiūrėjus įrašą, man nuoširdžiai gaila mitingo organizatorių, nes siekdami pritraukti daugiau žmonių jie dabar griebiasi paskutinio šiaudo - kreipėsi pagalbos į tokius asmenis, kaip Tomkus, Furmanavičius, Audrius Butkevičius, Vilius Kavaliauskas... Žodžiu, pilnai išpildytas Rusijoje populiarus Фрик-шоу formatas. Kalbant paprastai, vargšai organizatoriai dabar yra kaip peliukai įstrigę tarp smauglio skruostų.

Išklausius viską, man kyla daug rimtų ir nerimą keliančių įžvalgų. Vakar ir užvakar savo FB postuose kėliau klausimą, ar iš tikro Šeimų maršas yra apie šeimas. Minėtame video iš visų pusių eina pareiškimai, kad siekiama visai kito, ką ir įvardino Dobilas Sinkevičius ištraukoje.

Organizatoriai nori šiuo renginiu suskaldyti TS-LKD ir prifarširuoti mūsų Valstybės teisinę sistemą visokios iš Vengrijos nusikopijuotos egzotikos (tikriausiai žinote, kad Vengrija šiuo metu nėra smagiausia šalis gyventi - pradėdant engiamomis tautinėmis, seksualinėmis ir kitokiomis mažumomis, kontraversijomis su ES ir baigiant pastoviu padlaižiavimu Kremlui ir Kinijai). Orlauskas savo ruožtu, kaip paaiškėja iš nervingos prakalbos, trokšta tapti vietiniu hitleriuku - apsupti Seimą, persekioti Seimo narių vaikus ir senelius ir perimti valdžią. Valdžios perėmimo ir revoliucijos siekiams nuo seno prijaučia ir Audrius Butkevičius, kuris jau 30+ metų tik tuo ir užsiima (dažniausiai - nesėkmingai: <https://www.facebook.com/skarolskis/posts/3551269808325825>). Butkevičius kiekvienoje įmanomoje vietoje įsiterpia su pasiūlymais kurti partiją ir perimti valdžią, esą, kitaip viskas yra beprasmiška. Jam pavymui ataidi Kavaliauskas, o Furmanavičius, kuris už korupciją tuoj gali ir į kalėjimą patekti, duoda instrukcijas, kaip elgtis su policija.

Tomkus užėmė moderatoriaus poziciją, su aiškiu noru išprovokuoti iš organizatorių planą, kurį jo šaika („Respublikoje“ dirbantis Butkevičius ir kiti) galėtų perminkyti į kažką, ko jam reikia. Prisipažinsiu, kad iki tol Tomkaus nesu klausęs, tai mane kiek nustebino visas sovietinio gatvinio nusikaltėlio tonas su „Моя милиция“ ir panašiais išsireiškimais.

[Norėčiau atkreipti [Lietuvos policija](#) ir [Ramūnas Matonis](#) dėmesį, kaip Tomkus patarinėja organizatoriams, kad nereikia lįsti į akivaizdžią konfrontaciją su policijos institucija, bet neverta investuoti kiek rimčiau į apsaugą, kuri turėtų prižiūrėti minią - esą, reikia tyčia palikti su tuo tvarkytis policijai, o jei gausis kokie neramumai sakyti, cituoju: „Kur žiūrėjo policija? Jūs už nieką nebūsit atsakingi, kalta bus policija“.]

Žvelgiant plačiau, aš nujuočiu, kad Tomkus su kompanija nori pasinaudoti Šeimų maršo struktūra ir jį paversti platforma regionų partijai (pažiūrėkit į žemėlapi, kaip jie planuoja rinkti žmones į Vilnių - kaip gražu). Taip siekiama 2023 metams paruošti dirvą kažkam, kas pakeistų Karbauskį (arba leistų sudaryti valdančiąją koaliciją su juo) ir dar surinktų daug protesto balsų iš tų, kuriems nepatinka Vakarai, žmogaus teisės, mažumos, ES ir NATO. Taigi, gal čia būtų net ne tiek „regionų partija“, kiek „tamsybininkų partija“, kurie skandintų labiau išsilavinusius, kultūringesnius ir sąžiningesnius politikus už didžiųjų miestų ribų, kurios, kaip šie rinkimai parodė, Karbauskiui, „Respublikai“ ir Latvių gatvei tampa neatkovojamomis.

Sigitas Tamkevičius

Kardinolas

2021-03-27

[rašas sutrumpintas

Bažnyčia stos mūru už šeimą Kardinolo S. Tamkevičiaus, kunigų R. Grigo ir A. Valkausko pozicija dėl šeimos gynimo maršo.

Kuo labiau artėja tradicines šeimos vertybes ginantis „Didysis šeimos gynimo maršas 2021“, tuo daugiau diskusijų ir provokacijų kyla. Tačiau Bažnyčios atstovai kviečia krikščioniškas vertybes palaikančius žmones nepasiduoti provokacijoms, dalyvauti marše ir nepamiršti tikrojo mitingo tikslų. Marše ketina dalyvauti ir dvasininkai.

Kardinolo Sigito Tamkevičiaus atsakymas leidiniui „Vakaro žinios“:

„Vyskupai neįvardijo, kad dvasiškiams būtų draudžiama dalyvauti. Net ir politinėse akcijose, jei ginamos krikščioniškos nuostatos, nemanau, kad sudalyvavęs kunigas darytų kažką blogo. Bažnyčios žmonėms pati Šeimų maršo idėja yra svarbi ir vyskupai ją palaiko. Mums svarbu, kad valdžios žmonių priimami sprendimai Seime nepakenktų šeimos institutui. Susipažinau su maršo deklaracija ir ji yra panaši į vyskupų poziciją, todėl negaliu nepalaikyti. Nepalaikyčiau tik, jeigu ten bus propaguojama prievarta ar smurtas. Pats marše nedalyvausiu, bet lydėsiu jį malda. Šį maršą paskatino Seimo narių iniciatyvos dėl Stambulo konvencijos ir lyčiai neutralios partnerystės. Kai Seimo nariai neįsiklauso į daugumos žmonių nuomonę, o nori primesti savo valią, žmonės, matydami, kad negali kitaip atkreipti dėmesio į visuomenę ir Tautai svarbius klausimus, imasi pilietinių iniciatyvų. Manau, prie Šeimos maršo gimimo prisidėjo tie politikai, kurie forsuoja Stambulo konvencijos ir kitus daugumai Lietuvos žmonių nepriimtinius įstatymus. Apie tai kalbamės su tikinčiais. Bažnyčios žmonės brangina šeimą ir kai mato šeimai kylančius pavojus, negali tylėti. Nes jeigu tylėtų, nusikalstų. Matome, kaip subtiliai bandoma patvirtinti lyčiai neutralios partnerystės įteisinimą. Kitas žingsnis bus vienalytės santuokos ir galimybė tokioms poroms įsivaikinti. Labai gaila, kad politikai mažai rūpinasi vaikais, kurie yra Lietuvos ateitis. Jie mieliau rūpinasi siaurais savo interesais.

Ne paslaptis, kad marksizmas mutavo ir šiandien reiškiasi kitokiomis formomis. Jis jau atėjęs į daugelį valstybių; dabar jis ateina ir į Lietuvą. Tendencijos tokios, jog galime sulaukti laiko, kai dvasininkams Lietuvoje, kaip dabar yra JAV ar Kanadoje, prieš cituojant Šventąjį Raštą, reikės pagalvoti, ar nebūsi apkaltintas neapykantos skleidimu. Labai gaila, bet tokie dalykai ateina į Lietuvą. Tačiau Bažnyčia atlaikė dar ne tokius išbandymus, atlaikys ir šį kartą. Ginant principines vertybes, tokias kaip šeima, krikščioniška moralė, žmogaus prigimtinis orumas, Bažnyčia mūru stovės, nepaisant, ar ji bus giriama, peikiama, ar persekiojama.“

Rima Urbobaitė

Politologė

2021-05-11

Ilgas, bet kaltinkit Prezidentūrą 😊 kuri panašu, nestabdo ir toliau save diskredituoja kaip tik yra įmanoma. Pirma, apklausos nėra pristatomos, o nutekinamos keliems portalams. Prezidentūros puslapyje juk pyragų receptams vieta, bet tik ne oficialiai informacijai ir aktualiai informacijai. Ir kuo toliau, tuo čia darosi mistiškiau. Kaip jau rašiau viename komentare, turėjome tulpių paštą, dabar jau klausimas ar narcizų pašto neturime.

Antra, klausimų formuluotės:

- dėl partnerystės įstatymo respondentai klaidinami, lyg jis nebūtų aktualus visoms nesusituokusioms poroms.
- dėl Stambulo konvencijos pateikiamas tik pavadinimas dokumento, o ne klausima apie dokumente įtvirtinamas nuostatas.

- viename klausime respondentams nurodoma, jog dabar pusė Seimo narių renkama netiesiogiai (suprask, pagal partijų sąrašus). Atleiskite, bet visi 141 vienas Seimo nariai yra renkami tiesioginiuose rinkimuose ir taip klaidinti respondentus nusiklastama, nes net proporcinėje sistemoje yra ir personalizuoto balsavimo elementai.

- dar yra klausimas su 30 žodžių apie finansus. Apklausa vykdoma telefonu. Aš, kad suprasčiau, ją skaičiau turbūt 3 kartus. Telefonu, būčiau reikalavusi pakartoti 5 kartus. Bet ten gi yra raktiniai žodžiai "didintų gyventojų pajamas". Tai ir ok. Trečia, klausimas ir kodėl pasirinkta viešinti. Ar ne todėl, kad būtų daromas poveikis ir politiniams procesams? Kažkodėl nuojauta kužda, jog Prezidentas labai nenorėtų, jog partnerystės įstatymas atsirastų ant jo stalo pasirašymui arba vetavimui. Tai kodėl gi nebandžius pagalių pakaišioti dar procese.

Ketvirta, taip solidi institucija nesielgia. Padarei apklausas ir nusprendėi pavišinti, tai ir pavišink be nutekinimų, o su paaiškinimais ir komentarais. O dar geriau būtų, jog pirma įsivertintum, ar jas apskritai reikali viešinti. Lyderyste, deja, čia nekvepia.

EKSPERTO KOMENTARAS

Dr. Liutauras Labanauskas

Lietuvos socialinių mokslų centro mokslo darbuotojas

VilniusTech Kūrybinių industrijų fakulteto lektorius

Lyčiai neutralios partnerystės instituto įteisinimas pastaruoju metu sulaukė karštų diskusijų politiniame lygmenyje ir žiniasklaidoje. Ypač daug dėmesio šiose diskusijose skiriama LGBT+ asmenų teisių ir pareigų reguliavimui. Tačiau reikėtų nepamiršti, kad šis įstatymas kalba apie lyčiai neutralią partnerystę, yra skirtas ir tos pačios bei skirtingų lyčių partneriams (-ėms). Turbūt kiekvieno mūsų draugų ir pažįstamų tarpe galime rasti porų, kurios gyvena kartu. Ir gyvena ilgą laiką. Jei poroje vienas (-a) partneris (-ė) yra mažiau apsaugotas (-a) nei kitas (-a), gyvenime gali iškilti įvairių situacijų ir vienas (-a) iš partnerių gali nukentėti, jei jų teisės ir pareigos nėra tinkamai suderintos.

Kaip sako Lietuvos socialinių mokslų centro ir Lietuvos žmogaus teisių centro šiais metais atlikto kokybinio tyrimo informantai: „viskas gerai, kol yra gerai“. Ir čia galima pradėti nuo paprastų dalykų ir pereiti prie sudėtingų. Pavyzdžiui, per karantiną, kada buvo ribojimas susisiekimas tarp savivaldybių, poros partneris (-ė) negalėjo vykti į kitą savivaldybę, kurioje vienas (-a) iš poros partnerių turi nekilnojamo turto. LGBT+ partneriai negali net mokyti vienas (-a) kito (-os) vairuoti automobilio, nors mokyti vairuoti leidžiama artimiems giminaičiams.

Tačiau gyvenime gali iškilti ir daug sudėtingesnių klausimų. Sprendžiant klausimus apie nuosavybę, sveikatą, skyrybas ar mirtį, poros gali susidurti su rimtais teisiniais sunkumais ir dėl to nukentėti. Per minėtą tyrimą tyrėjai susitiko ir pakalbino 10 LGBT+ porų, kurios gyveno kartu nuo 2 iki beveik 30 metų. Visos LGBT+ poros savo santykius apibūdino kaip lygiavertišką dalijimąsi pareigomis ir atsakomybėmis, įskaitant ir vaikų priežiūrą bei auklėjimą tose porose, kurios turėjo vaikų. Poros savęs neįvardija lygiateisėmis, nes jaučiasi atskirtos nuo teisių ir pareigų valstybei, ir gyvena savotišką pseudo-sutuoktinių gyvenimą.

Gyvenimas poroje tyrime dalyvavusiems informantams reiškia sutuoktinių statusą ir jie vieningai teigia, kad partnerystės įteisinimas nėra verslo sandėris ar bendros veiklos sutartis. LGBT+ poros teigia, kad savo darbu, žiniomis ir mokesčiais prisideda prie bendro gėrio, prie gerovės valstybės kūrimo, tačiau jaučiasi atskirtos nuo teisių ir pareigų valstybei ir patiria nesaugumą dėl neužtikrintų teisių.

Gyvenimo tos pačios lyties poroje patirtis yra susijusi ne tik su įtampa dėl poros simbolinio ir teisinio pripažinimo, bet ir dėl neigiamo požiūrio į LGBT+ asmenis, homofobijos ir neapykantos apraiškomis, ir ši įtampa neigiamai veikia ir porų santykius. LGBT+ poros mano, kad partnerystės įteisinimas keistų ir visuomenės nuostatas, atsirastų daugiau lygiavertiškumo ir tolerancijos. Kita vertus, kadangi tos pačios lyties asmenys Lietuvoje savo santykių įteisinti negali jokiais būdais, tos pačios lyties poros kartais pasirenka įteisinti partnerystę užsienyje. Tokiose šalyse kaip Danija ar Portugalija egzistuoja ir lyčiai neutralios partnerystės ar LGBT+ santuokų verslo niša, t. y. tos pačios lyties asmenų vestuvių organizatoriai, kurie teikia teises, administracines (dokumentų įforminimo) ir švenčių organizavimo paslaugas. Priėmus partnerystės įstatymą, Lietuvoje galėtų atsirasti ir nauja verslo šaka - LGBT+ asmenų vestuvių organizavimo paslaugos. Ir baigiant - šiuo metu tos pačios lyties porų partnerystė įteisinta 21-oje iš 27-ių ES šalių, o tos pačios lyties asmenų santuoka įteisinta 14-oje iš 27-ių šalių. Naujausias partnerystės įteisinimas Europoje įvyko 2021 m. Juodkalnijoje. Ar šiais metais tai įvyks ir Lietuvoje?

Neseniai pasirodė LR Prezidento Gitanas Nausėda kanceliarijos užsakyta apklausa, kurioje klausama, „ar Lietuva turėtų priimti Partnerystės įstatymą, išplečiantį tos pačios lyties porų civilines teises“.

Centro požiūriu, tokia apklausa turi esminių trūkumų:

➔ Partnerystės įstatymas pristatomas per tos pačios lyties poras, nepaisant to, kad Lietuvoje gyvena per 600 000 niekada nesituokusių suaugusių žmonių. Tikėtina, kad ženkliai jų dalis yra sukūrę šeimas ne santuokos pagrindu, tad pozicionuoti institutą, kuris būtų susijęs su tokia didele visuomenės dalimi, tik per tos pačios lyties santykius, atrodo keistas sprendimas.

➔ Klausimo formuluotė suponuoja, kad Lietuvoje jau egzistuoja tos pačios lyties porų teisės, o partnerystės įstatymas jas plėstų. Tačiau tokių teisių nėra, tad kas būtų „plečiama“ ir kodėl pasirinkta būtent tokia formuluotė? Ypač turint omenyje mūsų visuomenės jautrumus ir dažnai viešojoje erdvėje girdimus teiginius, kad „visas teises jie turi, jie nori išskirtinių teisių“.

➔ Kiek iš mūsų nuoširdžiai žino, kas yra „civilinės teisės“? Gal tai apima galimybę susituokti bažnyčioje? Juk ne visi esame teisininkai ir tikrai tokiais neturime būti. Klausimai turėti būti formuluojami aiškiai ir visiems suprantamai.

➔ Partnerystės įstatymų yra labai įvairių: nuo tokių, kurie teisėmis ir pareigomis mažai kuo skiriasi nuo santuokos iki tokių, kurie užtikrina minimumą, pavyzdžiui, tik turinių teisių apsaugą. Koks bus registruojamas Lietuvoje? Ir ar galime pasakyti, kad mes kažkam pritariame/ nepritariame, nematydami ir nesuprasdami, apie ką tiksliai kalbame?

Stebina, kad būtent tokios ir taip suformuluotos apklausos atliekamos valstybės institucijų užsakymu.

Vytautas Sinica

2021-05-03

Visuomenės veikėjas

Prezidentūra užsakė ir paskelbė rezultatus visuomenės apklausų keliais pastaruoju metu politikų ir žiniasklaidos plačiai linksnuojamais klausimais. Visais klausimais visuomenės nuomonė buvo didele persvara nepalanki valdančiųjų siūlymams. Spaudimą patiriantis Prezidentas pagrįstai ieškojo naujos atramos ne tik savo politinėms pozicijoms, bet ir savo institucijos svarbai ir įtakai apginti.

Neatsitiktinai pasigirdo įvairiausia kritika, kuri - nors įvairių rūšių - atskleidė valdančiuosius palaikančių grupių elitizmą ir panieką visuomenei. Netikėtai pagrindine takoskyra tarp valdančiųjų ir Prezidento tampa klausimas, kuo laikome piliečius - valdiniais ar valstybės šeiminkais. Apie elitizmo grimasas Lietuvoje kaip visada papunkčiui.

Visa laida čia: https://youtu.be/_GV09kQ6gOk

Andrius Baranauskas

„Tele2“ komunikacijos vadovas

2021-05-11

#Komunikacija #Visuomenė #PoSenovei

Vienas iš keisčiausių argumentų apie pokyčius yra tai, kad, apklausų duomenimis, žmonės pokyčių nenori.

Chebryte, atskleisiu paslaptį. Žmonės NIEKADA nenori pokyčių.

Žmonėms visada yra gerai taip, kaip yra. Po senovei.

Tačiau kai pokyčiai įvyksta - po labai trumpo laiko visi priima juos kaip savaime suprantamą dalyką.

Ir vėl įsijungia tas pats psichologinis mechanizmas: gerai taip, kaip yra.

Štai pavyzdžiai.

Pirmas šitą reikalą išmoko gerbiamas Brunonas, prieš gerą mileniumą užsukęs į Lietuvą su pasiūlymu prisijungti prie motinos Bažnyčios.

Rezultate iš čia iškeliavo tiesiai į dangų, pakeliui dar gavęs šventojo įgaliojimus. Nes vietiniams ir taip viskas tiko. Vėliau atsigrūdo ordinas - ir pusantro šimto metų mes įrodinėjom, kad tų jūsų religinių naujovių mums čia nereikia, mums gerai, kaip yra.

O po to atsirado lyderis, kuris ėmė ir liepė visiems krikštytis. Apklausų kažkokių labai didelių nedarė, davė porą baltinių - ir būk sau sveikas. (Beje, kalbant apie lyderius ir kietą ranką - jei Vytautas Didysis būtų išgirdęs, kad jo planams krikštyt Lietuvą trukdo koks nors Šeimų maršas, būtų greičiausiai net budelio nekviėtęs. Lieptų patiems pasikart. Jo, beje, klausydavo, ką žagsėdami iš nuostabos raportavo mums užsienio metraštininkai.)

Ir staciai pasijungė tas pats mechanizmas - gerai taip, kaip yra. Nesikrikštijom? Buvo gerai. Pasikrikštijom? Viskas, ir vėl gerai, kaip yra. Po senovei viskas. Ir prabėgus vos porai dešimtmečių po krikšto tie patys vakarykščiai pagonys, kurie jaunystėje kajojo galvas kryžiuočiams, jau buvo tapę pamaldžiais katalikais. Tiek pamaldžiais, kad sudalyvautų Konstanco bažnytiniam susirinkime ir aptartų bažnyčios reformos bei tikėjimo klausimus.

Arba štai daugybę metų visi dirbo žemelę po senovei. Tada šast - atkeliauja iš Italijos Bona Sforza, nieko labai neklausinédama staigiai praveda Valakų reformą, ir visi vėl laimingi. Kurgi ne - juk ir produktyvumas išaugo, ir pinigų daugiau atsirado. Kažkas, sakote, priešinosi? Nepamenam.

O Liublino unija ir bajorų ašaros joje? Baigėsi iškart po pasirašymo, visi mikliai šoko ant arklių - ir pirmyn maskolių mušt.

Galim ir arčiau mūsų laikų persikelt. Štai kiek metų lietuviui tiko šikt pamiškėj? Sufleruoju - iki Pirmojo pasaulinio, kol šlubas vokiečiai su epidemijomis ėmė kautis liepdamas pasistatyti po mažą namelį su širdelė duryse.

Ir juk vokiečiams pasitraukus nameliai bei širdelės niekur nedingo, ar ne?

O yra dalykų ir visai iš mūsų dienų.

Pamenat laikus, kai buvo galima kabokuose rūkyt? O pamenat, kas dėjosi, kai uždraudė? Atrodė, kad svieto pabaiga artėja.

Kaip manot - ką pasakytų žmonės (ir ką pasakytumėt jūs patys), jei prie staliuko kas imtų ir užsirūkytų šiandien? Geriausiu atveju liktų nesuprastas.

O tas „Aš tikrai geriu alų savo Vokiečių gatvėje“, kvietęs maištui iš kiekvieno lygintuvo? Juk piktinomės (ir aš piktinausi), kad nebegalima žmoniškai gatvėj ant suoliuko su alum atsisėst, sėmkių paspjaudyti.

O dabar į veikėją, nusprendusį taip atsipūsti, žiūrėtume geriausiu atveju kaip į marožą.

Nes pokyčiai niekam nepatiko, o po to visi prie jų priprato ir nebesuka dėl to galvos. Netikit - padarykit apklausą apie tai, kiek žmonių sutinka, kad baruose būtų galima rūkyti.

Ir ne vieni lietuviai tokie. Taikliausiai prieš gerą mėnesį apie tai pasisakė Vytautas Sinica, su kuriuo daug kur nesutinku, bet visada mielai paskaitau. Pacituosiu:

„Pasirodo, Estijoje įteisinus partnerystę pradėjo itin augti to palaikymas ir palaikančiųjų jau daugiau nei nepalaikančiųjų. Tai ne pirma tokia šalis (...)“

Būtent - bet tai rodo ne tradicinių vertybių eroziją, kaip kad argumentuoja Vytautas.

Tai rodo viso labo paprastą faktą - žmonės iš principo nemėgsta naujovių, bet joms atsiradus tas naujoves priima. Jos tampa tradicija ir normalumo dalimi.

Ir tiek komunikacijoje, tiek sprendimų priėmime bandymas remtis esama nuomone yra geriausiu atveju saviapgaulė. Situaciją suprasti tyrimai tinka, tendencijas stebėti tinka - bet kartu verta prisiminti, kad žmonės keičia nuomones, visame pasaulyje.

Ir tu gali vairuot žiūrėdamas į galinio vaizdo veidrodėlį, bet labai toli nenuvažiuosi.

Todėl kai po keliolikos metų koks nors anūkėlis paklaus - „močiute, ar tiesa, kad mano abi mamos kažkada negalėjo kartu gyventi?“ - močiutė greičiausiai jam atsakys „Nepamenu, anūkėli. Labai seniai tai buvo.“

Viskas vėl bus po senovei.

[Andrius Tapinas](#)

Visuomenininkas

2021-05-15

Nausėdos sveikinimas Šeimų maršui, kuris ant scenos transliuojamas anksčiau negu pas patį Prezidentą FB ten apsimitant, kad čia sveikinimas Šeimos dienos proga.

Prezidento sveikinimas, kuris yra įterptas tarp Orlausko bajorio apie Seimui paleistus vidurius ir Vokietijos neonacių Alternative für Deutschland atstovo.

Ir tuoj pat einantis Orlausko pareiškimas, kad prezidentas šiandien apsisprendė stoti į žmonių pusę ir "kad jie dreba, bijo ir žino, kad privalės mums paklusti".

Nuostabu. Paksas danguje ir Nausėda žemėje. Kelkis, Lietuva.

[Dovilė Jakniūnaitė](#)

VU TSPMI profesorė

2021-05-16

G.Nausėda virtualiai sudalyvavo šeimų marše ir ten mums pranešė, kad nevetuos partnerystės įstatymo.

Taip, kontekstas be proto klampus, lipnus ir vietomis net atgrasus, bet GN skaičiavimas, jei esu teisi, nėra toks jau apgailėtinas jo paties politinės ateities kontekste: "aš su jumis", girdi vieni, o kitiems "gerai, gausit" teks priimti sukąstais dantimis. Vis tiek šiuose santykiuose meilė nėra iš vienos pusės nesugrįš, bet bent jau rentą gaunant neteks dūsauti dėl wikipedijos įrašo apie superultra tradicionalistinį prezidentavimo laikotarpį. Tad prezidentas pribrendo, dabar belieka Seimui nesugadinti man visko ir leisti patikrinti šią prognozę.

[Donatas Pocius](#)

Sociologas

2021-05-06

Čia yra [pasaulio žemėlapis](#). Šiaip jau jis atrodo panašiai kaip milijonas kitokių žemėlapių, nes kai pradedi lyginti valstybes, dažniausiai gaunasi, kad tos pačios valstybės yra ir turtingiausios, ir švietimas ten geriausias, ir HDI (Žmogaus socialinės raidos indeksas). Beveik visada Kanada arba Australija bus žalia arba mėlyna, Afrikos valstybės bus raudonos. Nes visi tie dalykai koreliuoja tarpusavyje.

Atidžiau pažiūrėję, visgi pastebime porą keistenybių. Pietų Amerika per gerai atrodo, Japonija, Pietų Korėja ir Singapūras per prastai. Arabų pasaulis atrodo blogiau už Indiją - dažniausiai tai irgi nebūna tiesa. Ir visgi, jeigu reiktų pasirinkti, kurių valstybių draugijoje būti, neturint jokios kitos informacijos apie tai, koks čia žemėlapis, visi garantuotai pasirinktų mėlynas. Nes tai tiesiog yra visais požiūriais klestinčios valstybės.

Šitas žemėlapis atspindi tos pačios lyties porų teises pasaulyje. Tamsiai mėlyna yra santuokos teisė, šviesiai mėlyna - partnerystė, visokios violetinės - įvairios ribotos teisės (pvz. pripažįstama užsienyje sudaryta partnerystė).

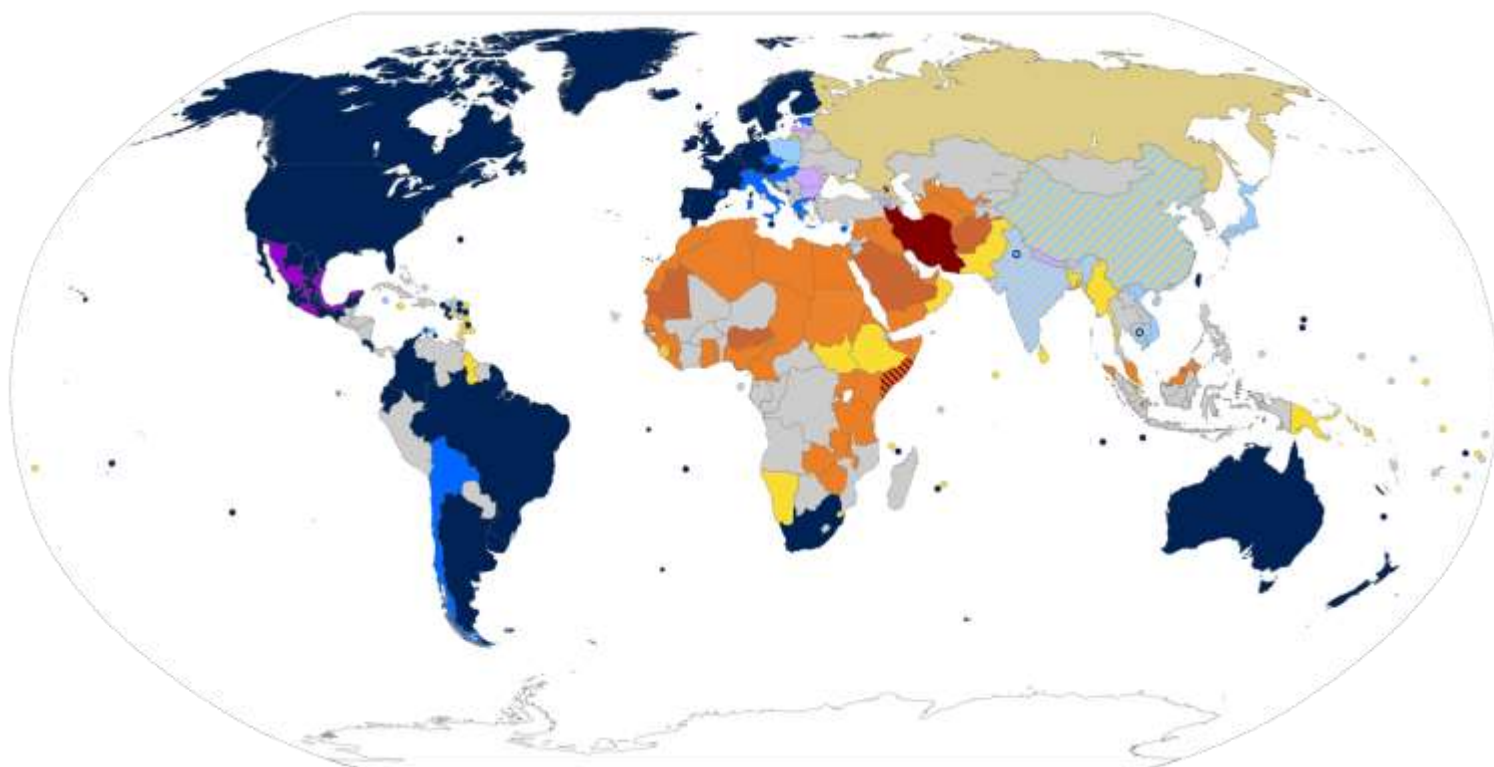
Geltonos ir raudonos spalvos reiškia bausmes už vienos lyties santykius, ir skirtingus jų taikymo režimus - Iranas išryškintas, nes ta bausmė ten yra mirtis. Pilka spalva reiškia, kad bausmių nėra, bet ir teisių nėra jokių.

Kas yra bendro šalims, kurios palaiko arba nepalaiko tos pačios lyties porų teises? Prieštaraujantys vienos lyties partnerystei kaip argumentą dažniausiai naudoja religiją ir tradicijas. Pažiūrėkime, ar yra kokia nors koreliacija su religija. Taip, aiškiai matyti koreliacija su islamu - beveik visos islamiškos valstybės, išskyrus Turkiją ir Indoneziją, numato bausmes, o teisių nėra jokių. Bet mūsų visuomenė juk yra atseit katalikiška (religija mums žymiai mažiau svarbi negu islamiškiems kraštams, bet tebūnie). Nagi, žiūrėkime, kokios yra didžiausios katalikiškos valstybės.

Meksika, Brazilija, Argentina, Italija, Ispanija, Prancūzija - visur yra santuokos. Taip, yra Filipinai ir Lenkija, kur teisių nėra. Bet panašu, kad visgi su visuomenėje vyraujančia katalikybe šios teisės neturi nieko bendro. Tai su kuo turi bendro? Ogi su tuo, kurioje geležinės uždangos pusėje buvo valstybė. Šalys, kurios buvo SSRS įtakos sferoje, labai retai pripažįsta tos pačios lyties porų teises. Yra Estija ir keletas šalių Centrinėje Europoje, bet Rusija, Kaukazas, Centrinė Azija, didelė dalis buvusios Jugoslavijos nepripažįsta nieko.

Tai va tokias tad tradicines vertybes ruošiamasi ginti. Tradicines sovietinės neapykantos kitokiam žmogui vertybes. Ir žinoma, raudonosios armijos suformuotus lyčių vaidmenis, kurie lemia, kad vyrai Lietuvoje gyvena 10 metų trumpiau negu moterys (esu ne kartą apie tai rašęs). Katalikybė tuo tarpu, kai paskutinį kartą tikrinau, skatino mylėti artimą.

Mes 30 metų tampomės tarp Sovietų Sąjungos ir Europos Sąjungos. Beveik viskuo jau esame žymiai labiau Europos Sąjungoje. Išskyrus keletą dalykų, iš kurių pagrindiniai yra kalinių skaičius ir LGBT teisės.

Žinotini faktai

Kokios santuokos alternatyvos egzistuoja?

Šiuo metu galima išskirti keletą Europoje paplitusių partnerystės modelių^[1], vienas iš jų - registruota civilinė sutartis. Tai „faktinė sąjunga (gyvenimas kartu) tarp dviejų tos pačios arba skirtingos lyties asmenų, pasižyminti bendru poros gyvenimu, turinčiu stabilų ir tęstinį pobūdį“.^[2] Viena iš aktyvistų siekiamybių Lietuvoje - registruota partnerystė - laikoma labiausiai paplitusia Europos šalyse bendro gyvenimo neįregistravus santuokos forma bei iš visų alternatyvų yra teisiškai artimiausia santuokos institutui.^[3]

Neregistruota (de facto) partnerystė yra kita alternatyva tos pačios lyties poroms, paprastai automatiškai suteikianti ribotas teises valstybės atžvilgiu dviem kartu gyvenantiems asmenims. Vienas iš de facto partnerystės pavyzdžių yra kohabitacija (partnerystė) pagal įstatymą - faktinis poros gyvenimas, kai tokie bendro gyvenimo faktiniai santykiai patys savaime be jokių formalumų sukelia teisinius padarinius. Kitas pavyzdys - pasirenkamosios kohabitacijos (partnerystės) modelis egzistuoja Belgijoje ir reikalauja aiškiai išreikšti abiejų partnerių valią sukurti šeimos santykius. Išvardyti modeliai Lietuvos teisėje homoseksualiems asmenims nėra taikomi.^[4]

2010 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) byloje „Schalk ir Kopf prieš Austriją“ susidūrė su klausimu, ar tos pačios lyties partneriai turi teisę tuoktis. Teismas vienbalsiai nustatė, kad tokios santuokos draudimas nėra Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimas, tačiau patvirtino, kad tokių santuokų įteisinimas yra Europos Tarybos valstybių narių kompetencija, o Konvencijos 12 straipsnis apibrėžiantis teisę į santuoką, nebūtinai yra apie heteroseksualią santuoką.^[5]

Kaip homoseksualių asmenų santykiai apibrėžiami kitų ES šalių įstatymuose?

Pirmoji valstybė pasaulyje, kuri 1989 m. spalio 1 d. įsteigė registruotos partnerystės instituciją tos pačios lyties poroms, buvo Danija. Partnerystės institutai ES šalyse skiraisi bei suteikdami skirtingų teisių ir pareigų. Kai kuriose ES šalyse registruota partnerystė laikoma lygiaverte arba prilyginama santuokai, kitur užtikrinamos tik pagrindinės turtinės teisės (pavyzdžiui, paveldėjimas, bendra jungtinė nuosavybė ir pan.). ES kontekste registruota partnerystė nenumatyta Bulgarijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovakijoje.^[6]

2001 m. balandžio 1 d. Nyderlandai tapo pirma šiuolaikine valstybe pasaulyje, įteisinusia tos pačios lyties asmenų santuokas. Šiandien tokių ES valstybių - jau 13^[7]. Vis dėlto, tos pačios lyties asmenų santuoka ar partnerystė, sudaryta vienoje ES šalyje, nebūtinai bus pripažinta kirtus kitos ES narės ribas. 2010 m. ES teisingumo komisarė Viviane Reding patvirtino, kad visi laisvą asmenų judėjimą reglamentuojantys bei santuoką sudariusiems taikomi ES piliečiams teisės aktai atitinkamai galioja ir tos pačios lyties poroms^[8]. Svarbu paminėti, kad ES laisvo judėjimo teisė tos pačios lyties poroms buvo įtvirtinta 2018 m. ES Teisingumo Teismo nutarime, kuriame šalys narės yra prašomos to laikytis, nors ir nereikalaujamos įteisinti tos pačios lyties santuokų.^[9]

Kokias teises į šeimą turi tos pačios lyties poros Lietuvoje?

Šiuo metu tokios poros teisės į registruotą ir neregistruotą partnerystę ar santuoką Lietuvoje neturi: pagal Konstitucijos 38 straipsnį Lietuvoje „Santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu“, šiuo metu santuoką leidžiama sudaryti tik skirtingos lyties žmonėms. Partnerystės institutas sureglamentuotas nėra.

Šeimos santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civilinis kodeksas ir kiti įstatymai, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.^[10] Kodeksas nustato turtinius santykius tik tarp vyro ir moters.^[11]

Šaltiniai:

- Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija
- LR Civilinis kodeksas
- LR Konstitucija
- LR Baudžiamasis kodeksas

^[10] LR CK 3.2 straipsnis

^[11] LR CK 3.229 straipsnis

EKSPERTO KOMENTARAS

Akvilė Venckutė

Žurnalistė

Žiniasklaidos esmė yra žodžio laisvė, kas yra viena pamatinių žmogaus teisių. Jos misija užtikrinti nuomonių įvairovę, suteikti eterį net ir mažiau populiariai nuomonei. Taip pat ir siekti apginti, jei reikia, žmogų prieš netinkamą į jį nukreiptą autoritetų elgesį. Tačiau dažna problema socialinės temose - riba tarp saviraiškos laisvės ir neapykantos kalbos, ypač ryškiai tai matoma LGBTQ+ temų atžvilgiu. Suteikdami erdvę įvairioms nuomonėms, suteikiame eterį ir neapykantos kalbai.

Nors džiaugiamės saviraiškos laisvės galimybėmis, negalime toleruoti neapykantos kalbos kaip nuomonės, nes tai puola pagrindines mūsų demokratijos vertybes. Žvelgiant ir iš teisinės perspektyvos, turime nepamiršti, kad saviraiškos laisvė nėra absoliuti, ji turi nepažeisti kitų

asmenų teisių - tokią ribą esame apsibrėžę 170 str. Baudžiamajame kodekse: „Tas, kas viešai tyčiojosi, niekino, skatino neapykantą ar kurstė diskriminuoti žmonių grupę ar jai priklausantį asmenį dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.“

Lietuvoje žiniasklaidos priemonės visgi dažniau į priekį kelia žodžio laisvę ir sutinka kalbinti asmenis net jei jie homoseksualumą įvardina kaip ligą ar dalijasi panašiais teiginiais, jei tik nenaudoja necenzūrinės leksikos. Pagrindinis atskaitos taškas joms yra Visuomenės informavimo etikos kodeksas ir Europos teismų išaiškinimas, kad net ir drastiškai išsakyta nuomonė gali egzistuoti. Visgi, žiniasklaida yra esminė erdvė, kuri turi galią išskirti, kurios aktualijos svarbios, kurios ne, ir kaip jas reprezentuoti. Labai svarbi ir pateikimo forma - žiniasklaida lengvai gali suformuoti ar palaikyti tam tikrus stereotipus. Todėl turėtų priimti atsakomybę dalindamasi kontraversiškas ir emocionalias nuomones, kad tai nevirstų į nesantaikos kurstymą. Kartu žurnalistams čia atitenka svarbus vaidmuo pateikti įrodymais pagrįstą informaciją apie klaidingus įsitikinimus, įsiklausant į aspektus, kurie auditorijai yra nežinomi ar kelia susirūpinimą.

Kita vertus, LGBTQ+ temų klausimu, Lietuvoje žurnalistams dažnai tenka ir apginti kritiką dėl vien kalbėjimo šia tema. Po LRT parodytos socialinės dokumentikos laidos „Spalvos“, transliavusios istoriją apie homoseksualius tėčius, kurie augina vaikus Londone, kilo pasipiktinimas, virtęs mitingu, pasitelkusi labai radikalias priemones. Jo dalyviai sakė, kad visuomeninis transliuotojas, išlaikomas iš mokesčių mokėtojų pinigų, neturi teisės rodyti tokio turinio ir kad LRT pažeidžia Nepilnamečių apsaugos nuo žalingos informacijos poveikio įstatymo punktus. Šiuo atveju svarbu pastebėti, kad priimant naujienas objektyvumo reikia tikėtis ne tik iš žiniasklaidos, bet iš abiejų pusių. Kad ir kiek akcentuojame nuomonių įvairovę kaip privalumą, dažnai auditorija nori priimti tik tą nuomonę, kuriai pritaria, o kitos nepripažįsta. Demokratiška visuomenė turi netoleruoti žeminimo, bet kartu ir gerbti radikalią poziciją jų požiūrio atžvilgiu.

Ką turi žinoti kiekvienas informacijos skaitytojas? Svarbu suprasti, kad pavieniai žmonių pasisakymai gali būti ir klaidingi, ir teisingi. Žurnalistų darbas - tai patikrinti. Tad jei žmogus sakys, jog žemė - plokščia, žiniasklaidoje tai bus lengvai paneigta, remiantis mokslu. Kiek sunkiau su socialinėmis, kontraversiškomis temomis. Tad ir auditorija turi skaityti kuo daugiau - neužtenka peržvelgti tik vieną žiniasklaidos priemonę. Norint objektyviau suprasti situaciją, būtina paskaityti keliuose kanaluose esamą medžiagą, praverčia ir užsienio (ypač Vakarų) žiniasklaidos kanalai. Skaityti reikia ne vien dėl to, kad susidarytum savo nuomonę, bet kad ir pabandytum suprasti, kaip įmanomas kitoks požiūris - ar jis turi argumentų, ar tai tauškėjimas. Kitiškai reikia žvelgti į visą pateikiamą informaciją, visada atkreipti dėmesį, kas informacijos šaltinis ir kokio intereso jis gali siekti.

DARBUI SU MOKSLEIVIAIS

1. Kaip vertinate visuomenėje kilusias diskusijas Partnerystės įstatymo klausimu? Kas labiausiai jaudina visuomenę ir kodėl?

2. Lietuviams viena svarbiausių vertybių yra šeima. Kaip manote, kodėl? Kaip, jūsų nuomone, tą įtakoja Lietuvos istorija? Kokios tai sąsajos?

3. Patyrinėkite sociologo Donato Pociaus cituojamą pasaulio žemėlapi. Aptarkite, kokį valstybių pasiskirstymą matote. Padiskutuokite, ar sutinkate su jo prielaida, kodėl Lietuvoje ir kitose

Vidurio ir Rytų Europos valstybėse tos pačios lyties asmenys turi ribotas teises?

4. Ką jums reiškia šeima? Kokia šeimos samprata jums artima? Kas labiausiai lemia jūsų suvokimą?
5. Kokias šeimas pažįstate sudėties, teisinio statuso atžvilgiu? Kuo jos skiriasi ir kuo yra panašios?
6. Žurnalistė Akvilė Venckutė atkreipia dėmesį į žiniasklaidos atsakomybę. Kokias atsakomybes žiniasklaida turi? O kokias atsakomybes turime kiekvienas - Lietuvos bendrapilietis (-ė), siekdami kurti ir stiprinti demokratišką ir laimingą visuomenę?
7. Ką svarbiausio sužinojote šioje pamokoje? Kas labiausiai įsiminė ir kodėl? Ar diskusija padėjo susidaryti nuomonę arba ją pakoreguoti pagal gautą informaciją?

LGBT rėmėjai surengė piketą prieš „Didįjį šeimos gynimo maršą“ / E. Blaževič/LRT nuotr.

APKLAUSA

Ar buvome naudingi? Mielos mokytojos ir mieli mokytojai, būtume labai dėkingi, jei skirtumėte porą minučių apklausai apie naujienlaiškio numerį: norėtume sužinoti, ar buvome įdomūs bei naudingi. Jūsų atsiliepimus labai vertiname ir stengiamės tobulėti.

Sekite šią nuorodą: <https://www.surveymonkey.com/r/L9QCWKK>